

Gym & Fitness Sverige AB

Diarienummer:
DI-2019-8670

Datum:
2023-04-13

Beslut efter tillsyn enligt dataskyddsförordningen – Gym & Fitness Sverige AB:s kamerabevakning

Innehåll

Integritetsskyddsmyndighetens beslut	2
Redogörelse för tillsynsärendet	2
Bakgrund och omfattningen av IMY:s prövning	2
Vad som framkommit i ärendet	3
Kamerabevakningen och dess syfte	3
Rättslig grund för kamerabevakningen	3
Information till de registrerade	4
Motivering av beslutet	4
Tillämplig reglering	4
Dataskyddsförordningen	4
Kamerabevakningslagen	4
Frågan om rättslig grund för kamerabevakningen	5
Samtycke som rättslig grund	5
Intresseavvägning som rättslig grund	6
Sammantagen bedömning	10
Frågan om information till de registrerade	10
Krav på upplysning enligt kamerabevakningslagen	10
Informationsskyldighet enligt dataskyddsförordningen	10
Har Gym & Fitness lämnat tillräcklig information om kamerabevakningen?	11
Val av ingripande	12
Upplysningar	13
Hur man överklagar	15

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

Integritetsskyddsmyndighetens beslut

Integritetsskyddsmyndigheten konstaterar att Gym & Fitness Sverige AB sedan februari 2019 behandlar personuppgifter i strid med artikel 6.1 i dataskyddsförordningen¹ genom att bedriva kamerabevakning av träningsytor i gymmen på sina träningsanläggningar i Kiruna, Luleå, Uppsala, Stockholm och Västerås samt av dörrar till toaletter på anläggningarna i Uppsala och Kiruna, utan att ha någon rättslig grund för det.

Integritetsskyddsmyndigheten konstaterar vidare att Gym & Fitness Sverige AB behandlar personuppgifter i strid med artikel 13 i dataskyddsförordningen genom att inte uppfylla kravet på information till de registrerade avseende kamerabevakningen på träningsanläggningarna i Kiruna, Luleå, Uppsala, Stockholm och Västerås.

Integritetsskyddsmyndigheten ger Gym & Fitness Sverige AB en reprimand enligt artikel 58.2 b i dataskyddsförordningen för de konstaterade överträdelsena.

Integritetsskyddsmyndigheten förelägger Gym & Fitness Sverige AB att vidta åtgärder för att säkerställa att

1. kamerabevakningen med Kamera 1 Uppsala, Kamera 1 Luleå, Kamera 1 Kiruna, Kamera 1 Västerås och Kamera 2 Stockholm begränsas så att inte träningsytor inne i gymmen eller dörrar till toaletter omfattas av kamerornas upptagningsområden.
2. det på kamerabevakningsskyltarna finns information om kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige, syftet med bevakningen, hur länge bildmaterialet lagras, de registrerades rättigheter samt en hänvisning till ett andra informationslager.
3. det finns ett andra informationslager som samtliga registrerade kan ta del av och som innehåller all ytterligare information som måste lämnas enligt artikel 13 i dataskyddsförordningen och som inte redan lämnas på kamerabevakningsskyltarna.

Åtgärderna ska ha vidtagits senast fyra veckor efter att detta beslut har fått laga kraft.

Redogörelse för tillsynsärendet

Bakgrund och omfattningen av IMY:s prövning

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har tagit emot ett klagomål om kamerabevakning på Gym & Fitness Sverige AB:s (Gym & Fitness) träningsanläggning i Kiruna. I klagomålet görs gällande att Gym & Fitness bedriver otillåten kamerabevakning på anläggningen samt brister i sin skyldighet att informera om bevakningen. I klagomålet anges att det finns övervakningskameror i damernas omklädningsrum samt dusch och att det inte finns skyltar eller ges annan information om kamerabevakningen. Till klagomålet har bilder från de aktuella utrymmena bifogats.

IMY har inlett tillsyn mot Gym & Fitness i syfte att utreda kamerabevakningens omfattning och om Gym & Fitness har rättslig grund enligt artikel 6 i

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

dataskyddsförordningen för den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär. Tillsynen omfattar de fem anläggningar (Kiruna, Luleå, Uppsala, Stockholm och Västerås) som bolaget hade i drift vid tidpunkten då tillsynen inleddes. Syftet med tillsynen är även att utreda om Gym & Fitness uppfyller kravet på upplysning enligt 15 § kamerabevakningslagen (2018:1200) samt skyldigheten att lämna information enligt artiklarna 12 och 13 i dataskyddsförordningen. Tillsynen är baserad på ett klagomål från en medlem. IMY avser inte att pröva den bevakning som sker av anställda vid receptionsdiskar. IMY lämnar emellertid ett par avslutande upplysningar kring kamerabevakning av anställda.

Gym & Fitness har uppgett att kamerabevakning inte bedrivs i omklädningsrum eller duschar, samt att de bilder som bifogats klagomålet visar rörelsesensorer som finns för att lamporna endast ska vara tända när någon rör sig i utrymmena. IMY har mot bakgrund av bilderna och vad som framkommit inte funnit skäl att ifrågasätta Gym & Fitness uppgifter om att det inte förekommer kamerabevakning i omklädningsrum och duschutrymmen och har inte vidtagit någon ytterligare utredning med anledning av uppgifterna i just detta avseende.

Vad som framkommit i ärendet

Kamerabevakningen och dess syfte

Gym & Fitness har uppgett bl.a. följande om kamerabevakningen på de aktuella anläggningarna.

Gym & Fitness har bedrivit kamerabevakning på anläggningarna sedan februari 2019. Bolaget är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i samband med kamerabevakningen. Anläggningarna är öppna kl. 04.00–24.00 men är endast bemannade under vissa tider. Kamerabevakningen med bildinspelning sker dygnet runt oavsett om anläggningen är stängd, öppen bemannad eller öppen obemannad. Ljud spelas inte in. Materialet från kamerabevakningen sparas i 24 timmar och spelas sedan över. Det är anläggningsansvariga (dvs. två personer på varje anläggning) samt cheferna för anläggningarna som har tillgång till det inspelade materialet. Materialet visas inte för någon om något brott inte har begåtts. Realtidsbevakning sker inte. Våktare patrullerar inte på anläggningarna vilket gör kamerabevakningen särskilt viktig för medlemmarnas säkerhet.

Syftet med kamerabevakningen är att skydda medlemmarnas och de anställdas säkerhet. Det har varit problem med brott och andra incidenter på anläggningarna. Kamerorna verkar brottsförebyggande och har haft en märkbar effekt på så sätt att "mindre brott" så som inläpp av obehöriga numera endast sker någon gång i månaden. Innan kamerabevakning infördes förekom detta dagligen. Kamerabevakning bedrivs endast i receptioner och inpasseringar. Receptioner- och entréområden kamerabevakas för att möjliggöra identifiering när brott har begåtts någonstans på anläggningen samt för de anställdas trygghet. Inpasseringsspärrarna till gymlokalerna kamerabevakas för att det ska vara möjligt att se inläpp av obehöriga. Ytor utanför solarier kamerabevakas eftersom solarierna är obemannade och det har förekommit vandalisering.

Rättslig grund för kamerabevakningen

Gym & Fitness har uppgett att alla kunder blir informerade om kamerabevakningen vid köp av medlemskap och att alla medlemmar samtycker till kamerabevakning i form av underskrift i medlemsavtalet. Det framgår klart och tydligt av medlemsavtalet att medlemmar godkänner kamerabevakningen på anläggningen.

Gym och Fitness har hänvisat till avtalsbestämmelsen § 8 Övervakning i medlemsavtalet av vilken bl.a. framgår följande. "Av säkerhetsskäl videoövervakar vi anläggningen, genom detta avtal godkänner du som medlem övervakningen. Avtal Personuppgifter (GDPR) Uppgifter om medlem behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (GDPR) i M3softwareFit (M3Fit). Om du som registrerad önskar information om vilka uppgifter som behandlas av se www.m3fit.se/datapolicy.pdf."

Information till de registrerade

Gym & Fitness har uppgett att det vid tecknande av medlemskap informeras muntligen om kamerabevakningen och att det av medlemsavtalet framgår att anläggningarna är kamerabevakade. I en avtalsbestämmelse hänvisas till datapolicyn "M3Fit". Av denna framgår att datapolicyn "beskriver hur anläggningen via M3Fit samlar in och använder personuppgifter" och att "M3Fit hanterar: medlemskap, träningspass, nyhetsbrev, smsutskick, koppling mot autogiro, M3Software kreditkorts tjänst, inkasso och medlemsvård via M3Fit Retention. Något specifikt kring kamerabevakningen som bedrivs på anläggningarna framgår dock inte. Medlemmars rättigheter till tillgång och radering nämns samt en e-postadress vid frågor om integritet och dataskydd.

Gym & Fitness har vidare uppgett att det finns en skylt om kamerabevakningen synlig i entréerna på samtliga anläggningar och har bifogat en bild för att illustrera skyltarnas utformning. Av bilden framgår en silhuett av en bevakningskamera samt texten "Kameraövervakning".

Motivering av beslutet

Tillämplig reglering

Dataskyddsförordningen

Om en bevakningskamera fångar en identifierbar person eller någon annan personuppgift i bild måste reglerna i dataskyddsförordningen följas. Detta framgår av artikel 2.1 i dataskyddsförordningen samt definitionerna i artikel 4.1 och 4.2 i dataskyddsförordningen. Eftersom Gym & Fitness filmar identifierbara personer med sina kameror gäller dataskyddsförordningens bestämmelser.

För att en behandling av personuppgifter ska vara förenlig med dataskyddsförordningen krävs för det första att det finns en rättslig grund för behandlingen i artikel 6.1. För det andra krävs i synnerhet att behandlingen är förenlig med de principer om behandling av personuppgifter som anges i artikel 5 i dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige ska identifiera den rättsliga grunden innan kamerabevakningen inleds och ansvarar - både gentemot de registrerade och i förhållande till tillsynsmyndigheten - för att principerna i artikel 5.1 i dataskyddsförordningen efterlevs.² Principen om ansvarsskyldighet i artikel 5.2 i dataskyddsförordningen innebär att den personuppgiftsansvarige måste kunna visa att artikel 5.1 följts, vilket innebär att tillämpningen av dataskyddsförordningen ofta behöver dokumenteras.

Kamerabevakningslagen

Även kamerabevakningslagen, som är en nationell kompletterande reglering i förhållande till dataskyddsförordningen, är tillämplig på den kamerabevakning som

² Prop. 2017/18:105, s. 47 f. Öman, S. Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. JUNO uppl. 2, kommentaren till artikel 5, under rubriken "Andra punkten - Ansvarsskyldighet för personuppgiftsansvarige".

Gym & Fitness bedriver på anläggningarna. Det följer av bestämmelsen i 4 § kamerabevakningslagen. Kamerabevakningslagen innehåller bestämmelser om bland annat krav på tillstånd och upplysning. Privata aktörer som bedriver gym- och träningsverksamhet utför inte en sådan "uppgift av allmänt intresse" som avses i 7 § kamerabevakningslagen och den kamerabevakning som sker på Gym & Fitness anläggningar är därför inte tillståndspliktig.

Frågan om rättslig grund för kamerabevakningen

Gym & Fitness har uppgett att det finns samtycke från alla medlemmar till kamerabevakningen i och med att medlemmarna skriver under medlemskontraktet. IMY har gett Gym & Fitness tillfälle att visa att kamerabevakningen kan stödjas på den rättsliga grunden intresseavvägning enligt artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. Gym & Fitness har dock, som det får förstås, vidhållit att samtycke är den rättsliga grund som kamerabevakningen på anläggningarna stöds på. Att den registrerades samtycke kan utgöra en rättslig grund för personuppgiftsbehandling framgår av artikel 6.1 a i dataskyddsförordningen. För att ett samtycke till kamerabevakning ska vara giltigt måste emellertid flera krav vara uppfyllda. IMY redogör i det följande för dessa krav.

Samtycke som rättslig grund

Samtycke av den registrerade definieras i artikel 4.11 i dataskyddsförordningen som varje slag av frivillig, specifik, informerad och otvetydig viljeyttring, genom vilken den registrerade, antingen genom ett uttalande eller genom en entydig bekräftande handling, godtar behandling av personuppgifter som rör honom eller henne.

Av artikel 7.1 i dataskyddsförordningen framgår att om behandlingen grundar sig på samtycke, ska den personuppgiftsansvarige kunna visa att den registrerade har samtyckt till behandlingen av sina personuppgifter. Europeiska dataskyddsstyrelsen (EDPB), vars riktlinjer är vägledande när det kommer till tolkningen av dataskyddsförordningens artiklar, har uttalat att det endast är i undantagsfall som samtycke kan användas som rättslig grund för personuppgiftsbehandling som sker genom systematisk kamerabevakning. Kamerabevakning innebär ofta att ett antal personer övervakas samtidigt. Den personuppgiftsansvarige kan normalt sett inte visa att samtliga registrerade som kommer in i det kamerabevakade området har gett ett samtycke som uppfyller villkoren i artikel 7 i dataskyddsförordningen innan personuppgifterna behandlas.³

IMY konstaterar att för att Gym & Fitness ska kunna grunda kamerabevakningen på samtycke måste det vara möjligt för bolaget att visa att samtliga registrerade som kommer in i det kamerabevakade området har gett sitt samtycke. Detta är i normalfallet endast möjligt när bevakning sker av en plats som uteslutande omfattar ett utpekat antal individer. En träningsanläggnings entré- och receptionsområde beträds inte uteslutande av medlemmar, utan även av personer som ännu inte har blivit medlemmar, anställda, externa uppdragstagare som städare eller hantverkare, m.fl. Vidare ska den registrerade, enligt artikel 7.3 i dataskyddsförordningen, ha rätt att när som helst återkalla sitt samtycke. Det ska vara lika lätt att återkalla som att ge sitt samtycke. Även i det avseendet uppstår uppenbara problem om samtycke skulle användas som rättslig grund vid kamerabevakning.

Dataskyddsförordningen uppställer vidare krav på hur ett samtycke ska vara utformat. I artikel 7.2 i dataskyddsförordningen behandlas på förhand utformade skriftliga

³ EDPB:s Riktlinjer 3/2019 för behandling av personuppgifter genom videoenheter, version 2.0, antagna den 29 januari 2020, punkt 46.

Samtyckesförklaringar som också avser andra frågor. När samtycke begärs i ett avtal bör begäran om samtycke tydligt kunna särskiljas från de andra frågorna. Om avtalet innehåller flera aspekter som inte rör samtycket till användning av personuppgifter bör samtycket hanteras på ett mycket tydligt sätt eller i ett separat dokument.⁴ Enligt artikel 7.4 i dataskyddsförordningen ska vid bedömning av om ett samtycke är frivilligt största hänsyn tas till om genomförandet av ett avtal, inbegripet tillhandahållandet av en tjänst, har gjorts beroende av samtycke till sådan behandling av personuppgifter som inte är nödvändig för genomförandet av det avtalet. Bedömningen av om en behandling är nödvändig för att genomföra ett avtal är strikt och ska innebära att behandlingen är nödvändig för fullgörandet av avtalet med varje enskild registrerad person.⁵ Ett samtycke antas inte vara frivilligt om genomförandet av avtalet är avhängigt av samtycket, trots att samtycket inte är nödvändigt för ett sådant genomförande. Om samtycke ingår som en inte förhandlingsbar del av villkoren i avtalet antas samtycket inte vara frivilligt.

IMY konstaterar att för att erhålla medlemskap i Gymmet Gym & Fitness Sverige och kunna träna på anläggningarna krävs godkännande av de bestämmelser som framgår av medlemsavtalet, inklusive bestämmelsen § 8 *Övervakning*.

Personuppgiftsbehandlingen som sker genom kamerabevakning kan, i den mening som avses i artikel 7.4 i dataskyddsförordningen, inte anses nödvändig för genomförandet av avtalet. IMY anser att Gym & Fitness genom att binda medlemskapet som krävs för att träna på anläggningarna till ett godkännande av behandling av personuppgifter genom kamerabevakning, utan att denna behandling är nödvändig för genomförandet av tjänsten, inte kan anses inhämta ett frivilligt samtycke från sina medlemmar.

IMY bedömer mot denna bakgrund att Gym & Fitness inte kan använda samtycke som rättslig grund för den aktuella kamerabevakningen.

Intresseavvägning som rättslig grund

IMY anser att den rättsliga grund som kan komma ifråga för den kamerabevakning som Gym & Fitness bedriver är den så kallade intresseavvägningen enligt artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. För att Gym & Fitness ska kunna använda sig av intresseavvägning som rättslig grund för sin kamerabevakningen måste dock tre förutsättningar vara uppfyllda. Den första förutsättningen är att det intresse som bevakningen avser att skydda utgör *ett berättigat intresse* för den personuppgiftsansvarige eller en tredje part. Den andra förutsättningen är att bevakningen är *nödvändig* för ett ändamål som rör det berättigade intresset. Den tredje förutsättningen är att den registrerades grundläggande fri- och rättigheter (integritetsintresset) *inte väger tyngre* än det berättigade intresse som bevakningen avser att skydda (bevakningsintresset).⁶ Dessa villkor ska i det följande prövas var för sig med avseende på den kamerabevakning som Gym & Fitness bedriver.

Har Gym & Fitness ett berättigat intresse?

När ändamålet med kamerabevakningen är att förebygga, förhindra och utreda brott handlar ofta det bredare intresse som ska skyddas om att garantera säkerheten för personer och egendom. Ett berättigat intresse är ett intresse som, i allmänhet, åtnjuter rättsordningens skydd eller i övrigt anses som legitimt, etiskt eller försvarbart. Ett intresse som skyddas av EU-rätten eller relevant nationell rätt måste exempelvis

⁴ EDPB:s Riktlinjer 05/2020 om samtycke enligt förordning (EU) 2016/679, version 1.1, antagna den 4 maj 2020, punkt 71.

⁵ EDPB:s riktlinjer 05/2020, punkt 30.

⁶ EU-domstolens dom i mål C-13/16 *Rīgas satiksme*, punkt 28.

betraktas som berättigat.⁷ Att skydda egendom, hälsa och liv kan utgöra ett berättigat intresse för kamerabevakning, under förutsättning att det är fråga om ett faktiskt intresse och inte ett intresse som är fiktivt eller spekulativt vid tidpunkten för personuppgiftsbehandlingen.⁸

EDPB har i riktlinjer uttalat att mot bakgrund av principen om ansvarsskyldighet gör den personuppgiftsansvarige klokt i att dokumentera relevanta incidenter och därmed sammanhängande brottsrubriceringar. Detta med anledning av att dokumenterade incidenter utgör ett bevis för att det föreligger ett berättigat intresse. Att brott har inträffat på platsen talar för att det är fråga om ett faktiskt intresse. Förekomsten av ett berättigat intresse och behovet av kamerabevakning bör omprövas av den personuppgiftsansvarige med jämna mellanrum, t.ex. en gång om året.⁹

Gym & Fitness har lämnat en allmän redogörelse för brott som begåtts mot person och egendom på anläggningarna samt uppgett att kamerabevakning behövs för medlemmarnas och de anställdas säkerhet. Gym & Fitness har även kommit in med en sammanställning av några av incidenterna som inträffat under 2021 och 2022 på respektive anläggning. Mot bakgrund av vad som har framkommit av utredningen bedömer IMY att Gym & Fitness har ett faktiskt berättigat intresse av att förebygga, avslöja och utreda brott.

Är kamerabevakningen nödvändig?

Kamerabevakningen ska vidare vara nödvändig för att skydda det berättigade intresset. Det innebär att det berättigade intresset inte rimligen ska kunna skyddas på ett lika effektivt sätt genom andra medel som i mindre utsträckning inkräktar på de registrerades grundläggande fri- och rättigheter, i synnerhet rätten till skydd för privatlivet och rätten till skydd för personuppgifter enligt artiklarna 7 och 8 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (2012/C 326/02).¹⁰ Samtidigt följer av praxis att nödvändighetskriteriet kan anses uppfyllt om behandlingen bidrar till effektivisering.¹¹

Av praxis följer även att kravet på nödvändighet ska prövas tillsammans med principen om uppgiftsminimering enligt artikel 5.1 c i dataskyddsförordningen, vilken föreskriver att de personuppgifter som samlas in ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.¹² Vid bedömningen av nödvändigheten av ett kamerabevakningssystem ska det beaktas om kameror har använts på ett sätt som begränsar det intrång i den personliga integriteten som bevakningen innebär utan att för den sakens skull äventyra bevakningens effektivitet. Den personuppgiftsansvarige ska därför, innan ett kamerasystem används, bl.a. bedöma om det är tillräckligt att kamerabevakningen sker begränsad till vissa tider eller platser. En kameras upptagningsområde kan vidare behöva maskeras om bevakning av vissa delar av ett upptagningsområde inte är nödvändig.

Frågan är om omfattningen av den aktuella kamerabevakningen är nödvändig för att förebygga, avslöja och utreda brott. Avseende tiderna för kamerabevakningen framgår det av utredningen att bevakningen sker dygnet runt oavsett om en anläggning är bemannad eller inte. Försök har gjorts med längre bemannade öppettider för att

⁷ Öman, S. Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. JUNO uppl. 2, kommentaren till artikel 6.1 f, under rubriken "Berättigade intressen".

⁸ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 20.

⁹ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 20.

¹⁰ EU-domstolens dom i mål C-708/18 TK, punkt 47.

¹¹ EU-domstolens dom i mål C-524/06 Huber, punkt 62.

¹² EU-domstolens dom TK, C-708/18, punkt 48.

komma tillrätta med problematiken med brott och incidenter på anläggningarna, men detta har inte inneburit en förbättring. En del i problematiken är dessutom att hot riktas mot personalen i receptionerna under de bemannade öppettiderna.

Avseende platserna för bevakningen har Gym & Fitness uppgett att kamerabevakning av receptioner sker för de anställdas trygghet och syftar till att bevaka särskilt utsatta områden där stöldbegärliga varor och föremål förvaras. Receptioner- och entréområden kamerabevakas även för att möjliggöra identifiering när brott har begåtts på andra platser på anläggningen. Kamerabevakningen vid inpassering till gymmen verkar brottsförebyggande och syftar bl.a. till att motverka att obehöriga släpps in. Förutom i receptioner och inpasseringar bedrivs det i övrigt endast bevakning utanför solarier på vissa anläggningar. Detta med anledning av att solarierna är obemannade och att det har förekommit skadegörelse och ordningsstörningar där. Gym & Fitness har uppgett att man har valt att inte bedriva bevakning av ytor där personer tränar eller vistas under längre tid. Kamerabevakning sker endast i områden där det är motiverat med beaktande av enskilda personers integritet.

Gym & Fitness har gett in bilder och ritningar för att visa kamerornas placering samt skärmbilder för att visa kamerornas upptagningsområden. IMY konstaterar att det emellertid framgår av skärmbilderna att kamerors upptagningsområden till viss del omfattar träningsytor inne i gymmen med träningsredskap (Kamera 1 Uppsala, Kamera 1 Luleå, Kamera 1 Kiruna, Kamera 1 Västerås, Kamera 2 Stockholm) samt dörrar till toaletter (Kamera 1 Uppsala och Kamera 1 Kiruna), vilka är områden där integritetsintresset gör sig starkt gällande. Av utredningen i ärendet har det inte framkommit att det föreligger ett behov av bevakning av dessa områden eller att det finns en avsikt att bedriva bevakning där. Av underlaget framgår snarare att i de fall som personer har agerat hotfullt eller våldsamt inne i gymmen har identifiering av gärningsmän kunnat ske vid utpasseringen. IMY bedömer därför att kamerabevakningen med Kamera 1 Uppsala, Kamera 1 Luleå, Kamera 1 Kiruna, Kamera 1 Västerås och Kamera 2 Stockholm, i den del kamerorna fångar träningsytor i gymmen och toalettdörrar, inte uppfyller det nödvändighetskriterium som krävs för att personuppgiftsbehandlingen ska vara laglig med stöd av artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. Det har inte framkommit annat än att Gym & Fitness kamerabevakning i övrigt är nödvändig för att skydda det berättigade intresset.

Väger bevakningsintresset tyngre än de registrerades intressen?

För att den kamerabevakning som bedömts nödvändig ska vara tillåten måste även intresset av bevakningen väga tyngre än de registrerades intressen. Avvägningen görs mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet. Den personuppgiftsansvarige måste utvärdera riskerna för intrång i den registrerades rättigheter. Det avgörande är intrångets intensitet för den registrerades rättigheter och friheter, vilken bland annat kan definieras utifrån vilken typ av information som samlas in, omfattningen, antalet berörda registrerade, situationen i fråga och den registrerades faktiska intressen.¹³ Vidare ska hänsyn tas till vilken typ av personuppgiftsbehandling det är fråga om och hur denna konkret går till, varvid det särskilt ska beaktas hur många personer som har tillgång till personuppgifterna och formerna för åtkomst till dessa.¹⁴

Vid avvägningen ska även beaktas de registrerades rimliga förväntningar på att deras personuppgifter inte kommer att behandlas.¹⁵ Frågan blir om en objektiv tredje part rimligen kan förvänta sig och dra slutsatsen att den är föremål för kamerabevakning i

¹³ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 32.

¹⁴ EU-domstolens dom i mål C-708/18 TK, punkt 57.

¹⁵ Skäl 47 i dataskyddsförordningen och EU-domstolens dom i mål C-708/18 TK, punkt 58.

den specifika situationen. Om personuppgifter behandlas under omständigheter där en registrerad inte rimligen kan förvänta sig detta talar det för att den registrerades intressen och grundläggande rättigheter väger tyngre än den personuppgiftsansvariges intressen. EDPB anger som exempel i sina riktlinjer att registrerade kan förvänta sig att inte kamerabevakas inom allmänt tillgängliga områden som används för återhämtning, rekreation och fritidsverksamheter, såsom på fitnessanläggningar. På sådana platser kommer därför den registrerades intressen eller rättigheter och friheter ofta att åsidosätta den personuppgiftsansvariges berättigade intressen. Skyltar som informerar de registrerade om kamerabevakningen saknar betydelse när det gäller att fastställa vad en registrerad objektivt kan förvänta sig.¹⁶

IMY konstaterar att träningsanläggningar är platser där hänsynen till den enskildes personliga integritet som utgångspunkt gör sig starkt gällande. Kamerabevakning som sker dygnet runt med bildinspelning på en sådan plats kan innebära ett betydande integritetsintrång och att det krävs starka skäl för att kamerabevakning ska vara tillåten. Integritetsintresset varierar dock beroende var på träningsanläggningen som bevakningen bedrivs. Integritetsintresset är exempelvis inte lika uppenbart i entré- och receptionsområden som i delar av anläggningen där personer vistas för träning och rekreation.

Vad gäller den kamerabevakning som bedrivs i entré- och receptionsområden på de nu aktuella anläggningarna konstaterar IMY följande i fråga om integritetsintresset. Det är fråga om platser dit allmänheten har tillträde. Kamerabevakningen innebär att samtliga som besöker anläggningarna, inklusive anställda, träffas av bevakningen. Integritetsintresset väger därmed som utgångspunkt tungt. Antalet personer som besöker platserna är dock i viss mån begränsat och det är fråga om områden som enskilda snarare passerar än uppehåller sig i. Integritetsintresset minskar även av att bevakningen till viss del syftar till att skydda de personer som blir föremål för den. Vid en sammantagen bedömning anser IMY att integritetsintresset väger relativt tungt i entré- och receptionsområdena.

Avseende bevakningsintresset i entré- och receptionsområdena har Gym & Fitness lämnat en generell redogörelse för problematiken med brott och ordningsstörningar på anläggningarna och har därutöver kommit in med en dokumenterad utredning i form av en sammanställning av några av de brott och incidenter som har inträffat på respektive anläggning. Det framgår dock att brott- och incidenter har förekommit i receptionerna på samtliga anläggningar och att gärningspersoner i flera fall har kunnat identifieras vid in-/utpasseringar. IMY bedömer mot denna bakgrund att Gym & Fitness har ett bevakningsintresse att förebygga, upptäcka och utreda brott samt att detta väger relativt tungt.

Vid en sammantagen avvägning mellan bevakningsintresset och integritetsintresset bedömer IMY att utredningen ger stöd för att Gym & Fitness intresse av att bevaka entré- och receptionsområden i brottsbekämpande syfte väger något tyngre än integritetsintresset på platserna som bevakas. Till denna bedömning bidrar särskilt att anställda har utsatts för hot på platsen, att anläggningarna är öppna under tider då få personer vistas i lokalerna och att det förvaras stöldbegärliga saker i receptionerna. Det berättigade intresse som bevakningen avser att skydda väger därmed tyngre än de registrerades intressen samt grundläggande friheter och rättigheter i dessa områden.

¹⁶ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 40.

Vad gäller kamerabevakningen som bedrivs i områden utanför solarier på tre av anläggningarna (Kamera 2 Luleå, Kamera 2 Kiruna och Kamera 3 Västerås) konstaterar IMY följande i fråga om integritetsintresset. Solarieverksamhet har en tydligt privat karaktär och integritetsintresset på dessa platser väger som utgångspunkt tungt. Det framgår dock av ingivna skärmbilder att kamerorna inte är riktade så att det finns risk för att utrymmena där solarierna står bevakas invändigt. IMY bedömer därför att integritetsintresset väger relativt tungt, och endast marginellt tyngre än i entré- och receptionsområdena. Vad gäller bevakningsintresset i områdena utanför solarierna har Gym & Fitness, förutom en generell redogörelse för problematiken med brott och ordningsstörningar på anläggningarna, även lämnat specifika uppgifter om händelser i solarieutrymmena och uppgett att det har förekommit vandalisering av solarier samt att personer har övernattat i dessa. Vidare har kanyler och alkohol påträffats i solarier och eld har antänts i en papperskorg i ett av solarieutrymmena. IMY bedömer mot denna bakgrund att bevakningen av ytor utanför solarier är proportionerlig i förhållande till de registrerades intressen.

Sammantagen bedömning

IMY bedömer sammantaget att kamerabevakningen på de aktuella anläggningarna, i den del den omfattar träningsytor inne i gymmen och toalettdörrar, inte uppfyller det nödvändighetskriterium som krävs för att personuppgiftsbehandlingen ska vara laglig med stöd av artikel 6.1 f i dataskyddsförordningen. Det har inte heller framkommit att det skulle vara möjligt att stödja bevakningen i denna del på någon annan rättslig grund i artikel 6.1 i dataskyddsförordningen. Gym & Fitness har därmed behandlat personuppgifter i strid med artikel 6.1 i dataskyddsförordningen. Kamerabevakningen som bedrivs i entré- och receptionsutrymmen och i områden utanför solarier får dock anses ha rättslig grund i artikel 6.1 f.

Frågan om information till de registrerade

Krav på upplysning enligt kamerabevakningslagen

I 15 § kamerabevakningslagen uppställs ett krav på att upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Bestämmelsen avser själva användningen av kamerabevakningsutrustning och inte den behandling av personuppgifter som bevakningen innebär.¹⁷ Bestämmelsen innehåller inga krav angående vilken information som ska lämnas och upplysningsplikten får därmed anses vara uppfylld om den som bedriver bevakningen lämnar upplysning om att kamerabevakning sker på en viss plats. Artiklarna 12 och 13 i dataskyddsförordningen innehåller krav på vilken information som den personuppgiftsansvarige ska lämna till den registrerade vid kamerabevakning.

Informationsskyldighet enligt dataskyddsförordningen

Artikel 13 i dataskyddsförordningen reglerar vilken information som ska lämnas när personuppgifterna samlas in direkt från den registrerade. Vid kamerabevakning anses personuppgifter samlas in direkt från den registrerade.¹⁸

Artikel 12 i dataskyddsförordningen innehåller allmänna bestämmelser om rätten till information och de registrerades rättigheter i övrigt. I artikeln anges bland annat att

¹⁷ Prop. 2017/18:231 s. 87–88.

¹⁸ Artikel 29-arbetsgruppen, Riktlinjer om öppenhet enligt förordning (EU) 2016/679, WP260rev.01, punkt 26 samt EDPB:s Riktlinjer 3/2019, punkt 110. Se dock Kammarrätten i Stockholms dom den 26 januari 2023 i mål nr 1552-22 i vilken Kammarrätten bedömt att det inte är artikel 13 utan artikel 14 som ska vara tillämplig vid kamerabevakning. Domen är överklagad till Högsta förvaltningsdomstolen (mål nr 870-23) och har därmed inte vunnit laga kraft. Avsaknad på lagakraftvunnet avgörande som går emot EDPB:s riktlinjer i frågan utgår IMY från att det är artikel 13 som ska tillämpas i ärendet.

den personuppgiftsansvarige ska vidta lämpliga åtgärder för att till den registrerade tillhandahålla all information som avses i artikel 13 i en koncis, klar och tydlig, begriplig och lätt tillgänglig form, med användning av klart och tydligt språk. Vidare framgår att informationen ska tillhandahållas skriftligt, eller i någon annan form, inbegripet, när så är lämpligt, i elektronisk form.

Enligt artikel 13.1 ska den registrerade bl.a. informeras om den personuppgiftsansvariges identitet och kontaktuppgifter, ändamålen med behandlingen för vilken personuppgifterna är avsedda samt den rättsliga grunden för behandlingen. Om den rättsliga grunden är artikel 6.1 f (intresseavvägning) ska även informeras om vilket berättigat intresse behandlingen syftar till att tillvarata. Därutöver ska den registrerade, enligt artikel 13.2, bl.a. informeras om den period under vilken personuppgifterna kommer att lagras, att det föreligger en rätt att av den personuppgiftsansvarige begära tillgång till och rättelse eller radering av personuppgifter eller begränsning av behandling som rör den registrerade eller att invända mot behandling samt rätten att inge klagomål till en tillsynsmyndighet. Av artikel 13.4 framgår att punkterna 1, 2 och 3 inte ska tillämpas om och i den mån den registrerade redan förfogar över informationen.

Informationen ska i princip lämnas till den registrerade innan behandlingen av den registrerades personuppgifter påbörjas. Mot bakgrund av att det är fråga om mycket information som ska lämnas till den registrerade har EDPB tagit fram riktlinjer kring hur den personuppgiftsansvarige kan gå tillväga för att leva upp till kraven i artiklarna 12 och 13. Av dessa riktlinjer framgår att den personuppgiftsansvarige kan använda sig av en stegvis metod för att tillhandahålla den information som framgår av artikel 13. Den stegvisa metoden innebär att den information som är av störst vikt för den registrerade ska redovisas redan innan den registrerade kliver in i det bevakade området, till exempel på en skylt (det första informationslagret). Även övrig information (det andra informationslagret) bör vara möjligt att få tillgång till utan att behöva gå in i det bevakade området, till exempel genom att ringa ett telefonnummer eller gå in på en webbsida. Informationen bör dock också finnas lättillgänglig icke-digitalt, till exempel i ett komplett informationsblad vid en receptionsdisk.¹⁹

Vilken information som är av störst vikt för den registrerade och som därmed ska ingå i det första informationslagret kan variera beroende på hur och på vilken plats som bevakningen sker, men bör generellt sett omfatta den personuppgiftsansvariges identitet och kontaktuppgifter, syftet med bevakningen, de registrerades rättigheter samt information om lagringstiden i de fall bevakningen sker med bildinspelning.²⁰ Det första informationslagret ska innehålla en hänvisning till hur den registrerade kan gå tillväga för att ta del av det andra informationslagret, till exempel ett telefonnummer, en webbadress eller en QR-kod.²¹

Har Gym & Fitness lämnat tillräcklig information om kamerabevakningen?

IMY bedömer att Gym & Fitness, genom skyltningen i anläggningarnas entréområden, har levt upp till kravet på upplysning i 15 § kamerabevakningslagen.

Vad gäller om Gym & Fitness har levt upp till sina skyldigheter enligt artiklarna 12 och 13 i dataskyddsförordningen gör IMY följande bedömning.

¹⁹ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 110-119.

²⁰ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 114 och 116.

²¹ EDPB:s riktlinjer 3/2019, punkt 117.

IMY konstaterar att Gym & Fitness i det första informationslagret (skyltarna) informerar om att bolaget bedriver kamerabevakning på anläggningarna. Mot bakgrund av skyltarnas placering i entré- och receptionsområdena till anläggningarna får de registrerade anses föfoga över informationen om den personuppgiftsansvariges identitet. IMY bedömer dock att det utgör en brist i förhållande till artikel 13 i dataskyddsförordningen att skyltarna saknar information om kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige, syftet med bevakningen, hur länge bildmaterialet lagras, de registrerades rättigheter och en hänvisning till ett andra informationslager. Det innebär även en brist i förhållande till artikel 13 i dataskyddsförordningen att det saknas ett andra informationslager som samtliga registrerade, det vill säga inte bara medlemmar, kan ta del av och som innehåller all den övriga information som måste lämnas enligt artikel 13 dataskyddsförordningen.

Sammanfattningsvis bedömer IMY att de brister som konstaterats ovan innebär att Gym & Fitness har överträtt artikel 13 i dataskyddsförordningen.²²

Val av ingripande

Av artikel 58.2 i och artikel 83.2 i dataskyddsförordningen framgår att IMY har befogenhet att påföra administrativa sanktionsavgifter i enlighet med artikel 83. Beroende på omständigheterna i det enskilda fallet ska administrativa sanktionsavgifter påföras utöver eller i stället för de andra åtgärder som avses i artikel 58.2, som till exempel förelägganden och förbud. Vidare framgår av artikel 83.2 vilka faktorer som ska beaktas vid beslut om administrativa sanktionsavgifter ska påföras och vid bestämmande av avgiftens storlek. Om det är fråga om en mindre överträdelse får IMY enligt vad som anges i skäl 148 i stället för att påföra en sanktionsavgift utfärda en reprimand enligt artikel 58.2 b. Hänsyn ska tas till försvårande och förmildrande omständigheter i fallet, såsom överträdelsens karaktär, svårighetsgrad och varaktighet samt tidigare överträdelser av relevans.

IMY har konstaterat att Gym & Fitness har överträtt artiklarna 6 och 13 i dataskyddsförordningen. Dessa artiklar omfattas av artikel 83.5 i dataskyddsförordningen, vilket innebär att tillsynsmyndigheten enligt artikel 83.2 i dataskyddsförordningen, ska överväga att påföra administrativa sanktionsavgifter utöver eller i stället för de övriga korrigerande åtgärder som anges i artikel 58.2. Överträdelserna består i att Gym och Fitness, genom kamerabevakning av träningsytor inne i gymmen på samtliga av de fem anläggningar som tillsynen omfattar och dörrar till toaletter på två av dessa anläggningar (Uppsala och Kiruna), har behandlat personuppgifter utan rättslig grund. Gym & Fitness har vidare - genom att inte lämna tillräcklig information på sina skyltar och genom att inte se till att det finns ett andra informationslager som samtliga registrerade kan ta del av och som innehåller all den övriga information som inte lämnas på skyltarna - inte uppfyllt kravet på information som ställs i dataskyddsförordningen.

IMY konstaterar att kamerabevakningen ifråga bedrivs med bildinspelning dygnet runt i integritetskänsliga miljöer på träningsanläggningar, vilket är platser dit allmänheten har tillträde. De träningsytor inne i gymmen som omfattas av de aktuella kamerornas upptagningsområden på anläggningarna i Luleå och Stockholm är dock mycket

²² Med anledning av att frågan om det är artikel 13 eller 14 som ska tillämpas vid kamerabevakning är föremål för domstolsprövning (Högsta förvaltningsdomstolens mål nr 870-23) vill IMY framhålla att artikel 14 ställer upp motsvarande krav som artikel 13 i fråga om att informationen ska innehålla kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige, ändamålen med personuppgiftsbehandlingen, perioden under vilken personuppgifterna kommer att lagras och om registrerades rättigheter samt att det saknas anledning att bedöma kravet på tydlig hänvisning till ett andra informationslager olika beroende på om information lämnas enligt artikel 13 eller 14.

begränsad. Vidare är sannolikheten att utrymmen inne på toaletterna på anläggningarna i Kiruna och Uppsala omfattas av bevakningen liten. Verkningarna av den otillåtna kamerabevakningen får anses ha varit förhållandevis begränsad även sett till hur den utförts, antalet personer som omfattats av den, antalet personer som haft tillgång till kamerabevakningsmaterialet och den begränsade lagringstiden.

IMY konstaterar att den bristfälliga informationen inneburit en risk att de registrerade inte har fått kännedom om eller utövat sina rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Det är dock fråga om bristfällig information och inte fullständig avsaknad av information. Medlemmar, som utgör den grupp registrerade som i störst utsträckning träffats av bevakningen, har dessutom fått viss information om bevakningen muntligen och genom medlemsavtalet.

Vid en sammantagen bedömning av omständigheterna anser IMY att det är fråga om överträdelse i den mening som avses i skäl 148 och att Gym & Fitness ska ges en reprimand enligt artikel 58.2 b i dataskyddsförordningen för de konstaterade överträdelserna. IMY har vid denna bedömning beaktat att Gym & Fitness har ett berättigat intresse av att bedriva kamerabevakning.

IMY förelägger Gym & Fitness Sverige AB att vidta åtgärder för att säkerställa att kamerabevakningen (Kamera 1 Uppsala, Kamera 1 Luleå, Kamera 1 Kiruna, Kamera 1 Västerås och Kamera 2 Stockholm) begränsas så att inte träningsytor inne i gymmen eller dörrar till toaletter omfattas av kamerornas upptagningsområden. Detta kan ske genom att montera kameror så att de filmar ur en annan vinkel eller genom att justera kamerornas upptagningsområden. Ytterligare ett alternativ är att maskera delar av kamerornas upptagningsområden.

Åtgärder ska även vidtas för att tillse att det på eller i direkt anslutning till kamerabevakningsskyltarna finns information om kontaktuppgifter till den personuppgiftsansvarige, syftet med bevakningen, hur länge bildmaterialet lagras, de registrerades rättigheter och en hänvisning till ett andra informationslager. Gym & Fitness ska även säkerställa att det finns ett andra informationslager som samtliga registrerade kan ta del av och som innehåller all den information som måste lämnas enligt artikel 13 dataskyddsförordningen som inte redan lämnas på skyltarna.

Åtgärderna ska ha vidtagits senast fyra veckor efter att detta beslut har fått laga kraft.

Upplysningar

IMY har valt att inte granska Gym & Fitness kamerabevakning av anställda men lämnar avslutningsvis följande upplysningar.

Avseende kamerabevakning av anställda kan nämnas att en arbetsgivare i regel inte kan stödja personuppgiftsbehandlingen på den rättsliga grunden samtycke. Detta beror på att anställda står i beroendeställning till sin arbetsgivare och att det därmed blir möjligt att ifrågasätta om samtycket har lämnats frivilligt. Om ingen annan rättslig grund är tillämplig är kamerabevakning av anställda på en arbetsplats bara tillåten om behovet av bevakningen väger tyngre än de enskildas intresse av att inte bli bevakade, enligt en så kallad intresseavvägning. Vid bedömningen av kamerabevakningens nödvändighet ska principen om uppgiftsminimering beaktas. I detta sammanhang är det mycket viktigt att arbetsgivaren begränsar bevakningen så att den inte är onödigt omfattande. De som påbörjar en tjänst på en arbetsplats där kamerabevakning sker ska få tydlig information om i vilken utsträckning anställda

omfattas av kamerabevakningen, varför den sker och vilka säkerhetsåtgärder den omfattas av. Vidare kan det finnas en skyldighet att förhandla med arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Charlotte Waller Dahlberg efter föredragning av juristen My Lorenius. Vid den slutliga handläggningen har även juristen Andreas Persson medverkat.

Charlotte Waller Dahlberg, 2023-04-13 (Det här är en elektronisk signatur)

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Integritetsskyddsmyndigheten. Ange i skrivelsen vilket beslut ni överklagar och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Integritetsskyddsmyndigheten senast tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Om överklagandet har kommit in i rätt tid sänder Integritetsskyddsmyndigheten det vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Ni kan e-posta överklagandet till Integritetsskyddsmyndigheten om det inte innehåller några integritetskänsliga personuppgifter eller uppgifter som kan omfattas av sekretess. Myndighetens kontaktuppgifter framgår av beslutets första sida.